

kat is készítettek hivatalnokokról, szolgákról (italusi bíró szobra, írnok szobra).

A festészetben a legnagyobb fejületek tövére érvényesült, az emberi arcot és lábakat profilból, a szemeket, a mellkast és a csípőt előnézetből ábrázolták.

A középbírodalom idején, egy átmeneti korszak után, egyszerűsödött a művészet. A piramisok ki-
sebbek lettek, és téglából épültek. Az előkelők test-
mennyekkel díszített sziklasírokba temekedeztek. Kiter-
jedt magánépítkezések folytak (pl. Kahn munkás-
város).

A szobrászatban a portrészobrászat volt jellemző.

Az újbírodalom időszakában Egyiptom virágkora.
A nagy fáraók hadjáratai óriási gazdagságot felhal-
lést hoztak, így az építészet és a díszítőművészetek
újra virágzásnak indultak.

Luxor, Karnak, Abu-Szimbel épületei ma is csodá-
latba ejtenek. A karnaki templomhoz – mint a biroda-
lom központi templomához – hosszú szfinxosor veze-
tet, a pilónok (kapulejtmeny), két hatalmas csoka-
gülből) előtt obeliszk (negyoldalú, felfelé keske-
nyedő oszlop, piramis alakú csúccsal) álltak, amelye-
ket domborművekkel és hieroglifákkal (képrások
írásjele, „szent véset”) ékesítettek.

A nagy reformer, Echnaton fáraó idején a főváros
El-Amarna lett. A művészeti ábrázolás realiztikus és
kifejező volt. A város egyik műhelyéből került napvi-
lágra például a portrészobrászat jellemző darabja,
Noferiti királynő festett mészkő fejszobra.

Tutanhamon fáraó ismert, gazdag sírjele a kor
fejlett iparművészetéről tanúsít.

A görög kultúra hatásának köszönhetően a Nagy
Sándor által alapított alexandriai könyvtár ránk ma-
radt értékeit. A római és a bizánci bírodalom része-
ként az egyiptomi művészet is változott. Az ötös-,
az üveg- és a textilművészet darabjain keresztül is-
merjük az egyiptomi ókeresztény művészet (kopt
művészet) jegyét.

Noferiti fejszobra
(Kr. e. 1370, Berlin)

Tutanhamon arannyaszája
(Kr. e. 1347–1339, Kairó)

Viselet

Alapanyagok

Pamutot, len, gyapjút, kagylóselymet használtak
öltözkökhöz. A textilájak nyers, természetes színe-
iben hagyták, vagy egyszerűen festették. Csíkos és
geometrikus mintákat is használtak.

Noferiti királynő sírrestája (Théba)
Az itonó sírét, szék köztársaság, a királynő ártész
falsódnában, körgalléri és fejleszti látható

Tutanhamon trónszékének részlete (Kairó)
A fáraón díszes övel rögzített senli, a fáraón ártész
kaszinisz és kandi visel, ékszerrel, porba,
figyelték egészítik ki az öltözköket

Női viselet

Az éghajlatnak köszönhetően kevés és könnyű öltö-
zelet viseltek, amelynek legfontosabb darabja a
kaszinisz volt. Ez a lepelruha egyenes vonalú, láb-
szárközépig vagy bokáig ért, a mellet szabadon
hagyta, a vállon pánttal rögzítették. Viseletét csíkokból
összeállított bőrt vagy textil körgallér fedte, amely-
nek díszítését a vagyoni helyzet szabályozta. A gallér
dísz lehetett gyöngy, üveg, fémmel, fél- vagy
drágakő. A ruha fölött az előkelő hölgyek könnyű,
ártész, pliszírozott hatású, könnyékig érő kendőt
vagy felsőruhát viseltek.

Férfi viselet

Alapja a csípő köré tekert és elől csomózott vagy öv-
vel rögzített csipő- és ágyékkötő, a senli, amelyből
egymáson több különböző hosszúságú is viseltek
az előkelő urak. A mezelen felsőtestet csak a körgal-
lér védte. Férfiak is hordtak kaszinisz, de a nőkével
ellentétben ez lelele kísé bővült. Az ártész, redő-
zött, hosszú köpeny az uralkodó kiváltsága volt.

Kiegészítők

Lábbelként pátos sarut viseltek, bőrből vagy sás-
ból. Kedvelték az ékszer: a cseréptől a nemesfém-
ből. A zománc és az elefántcsontot át a drágakö-
vekig gazdag volt a választék csukló-, kar- és boka-
percében, nyakláncban, fülbevalókban és gyü-
rtökben egyaránt.

Hajviselet, fejfedők

Homlok fölött egyenesre vágott, félhosszú formát
viseltek természetes hajukból vagy parókából. Az
uralkodók homlokpántot, koronát viseltek (például
Alsó- és Felső-Egyiptom kettős koronáját). (Az egyip-
toni férfiak egyébként nem viseltek szakált vagy
balaszt.)

Testápolás

Nők és férfiak egyaránt fontosnak tartották az ápoit
testet. Szemüket jellegzetesen vastagon kontú-
rozták, a nők arcukat pirostották, körmüket színez-
ték, parókáikat illatosították.

2.2. A görögök művészete és viseletei

„Sok van, mi csodálatos,
Szophoklész
De az embernél nincs semmi csodálatosabb.”

Az ókori görög kultúra az európai művészet bölcső-
je. Későbbi korok tudósainak, művészeinek szolgál-
tak példaképül a görög remekművek. A XIX. század
ásatásai ismeretük meg a világgal teljességében a
görögök szellemi örökségének értékét.

2.2.1. Kréa és Mükéné művészete és viselete

Társadalom és gazdagság

Kréa szigete összekötő kapocs volt a Közép-Kelet és
a görögség között. Bronzkori kultúráját ősi regék-
ből és mondákból ismerhetjük. Hájós, kereskedőnép

lakta a fejedelemséget. A régészeti ásások emele-
tes városi épületeket ábrázoló tájlanaplakat, agyag-
táblákra írott szövegeket, használati tárgyakat hoz-
tak felszínre, amelyekből a hétköznapiakon túl kü-
lönleges szertartásaira, a bikaájtékúra, sportos
életmódjára is következtethetünk. A Kr. e. XVI. szá-
zadban a szárazföldi akhájok foglalták el a szigetet.
Az addig színes élet, a palotákkal együtt, elpusztult.
Mükéné harcos népének aranytól fénylő bírodal-
mában a művészet magasztos célja a paloták és hő-
sök temetkezési helyeinek építése volt. A társadalom
fejődésével változatlanul a világi és vallásos cél-
megfelelő művészeti alkotásokkal találkozunk, még-
is feltűnő, hogy az ember került a középpontba.

Építészet, szobrászat, festészet

A krosszosi palota labirintusai már a kortársakat is
foglalkoztatták. A fényző palota emeleteit lépcsők
és folyosók „labirintusa” köti össze. Lakóhelyisé-
gek, folyosóvezetők, trónterem és számtalan
más helyiség volt a palotában.

A krosszosi palota rekonstruált részlete
(Kr. e. 2. évezred közepe)

Színes, feketével kontúrozott monumentális fres-
kók díszítették a falakat, életképeket, természeti kör-
nyezetet is ábrázoltak.

Szobrok helyett kisplasztikák, vázák és használati
tárgyak tanúsodnak művészetükről. Az agyagedé-
nyek mellett sok arany- és elefántcsont tárgy vette
körül őket.

A mükénéi Oroszlános kapu (Kr. e. XIV. sz.)